

SUNDHEDSSTYRELSEN

Fritidsaktiviteter

Notatserie om overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet

Opsummering

Dette notat viser, at deltagelse i sociale fritidsaktiviteter stiger i forbindelse med overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet. De fritidsaktiviteter, hvor andelen, der deltager, stiger mest i forbindelse med overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet, er deltagelse i ældre-/seniorklub og deltagelse i fritidsundervisning. De sociale fritidsaktiviteter, som flest deltager i (både før og efter overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet) er gymnastik/sport/motion/dans, fulgt af teaterforestilling/filmforevisning/musikarrangement/museum/udstilling.

Det er primært kvinder, gifte samt personer med en høj indkomst, der deltager i sociale fritidsaktiviteter efter overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet. Personer med dårligt eller meget dårligt helbred har den laveste sandsynlighed for at deltage i sociale fritidsaktiviteter.

Sundhedsstyrelsens notatserie om overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet

Find notater om følgende temaer i relation til overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet på [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#):

- Livskvalitet
- Frivilligt arbejde
- Ulighed – ensomhed, social støtte, økonomi
- Sociale relationer
- Boligforhold
- Arbejdspladsens rolle for tilbagetrækningen

På [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#) finder du også VIVEs rapport *Overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet – Opgørelser baseret på Ældredatabasen*, som notaterne er et uddrag fra. I rapporten kan du blandt andet læse mere om Ældredatabasen, metoder og litteratur.

Forsidefoto: [Simone Mascellari](#) via [Unsplash](#)

Introduktion

Efter overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet får de fleste ældre mere fritid og har derfor mulighed for i større omfang end tidligere at deltage i diverse fritidsaktiviteter. Vi undersøger i dette afsnit de ældres deltagelse i en række fritidsaktiviteter med særligt fokus på fritidsaktiviteter med et socialt indhold.

Der fokuseres på respondenter, der var i beskæftigelse i Ældredatabasens 4. bølge (indsamlet i 2012), som havde forladt arbejdsmarkedet permanent i den 5. bølge (indsamlet i 2017), dvs. respondenter, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet mellem de to bølger. Notatet undersøger, om der sker en ændring i deltagelsen i fritidsaktiviteter i forbindelse med overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet. For at sandsynliggøre, at den udvikling i deltagelse i fritidsaktiviteter, som ses fra 2012 til 2017 blandt respondenter, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet, skyldes selve overgangen, sammenligner vi med den tilsvarende udvikling blandt ældre i almindelighed.¹ Da de allerfleste respondenter, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet fra 2012 til 2017, var født i hhv. 1945, 1950 og 1955, fokuseres på disse tre kohorter i analyserne.

Respondenterne i Ældredatabasen er blevet spurgt til, hvorvidt og i hvilket omfang de deltager i en række fritidsaktiviteter. Respondenterne er således blevet spurgt til følgende fritidsaktiviteter, der alle kan forventes at have et (større eller mindre) socialt indhold (herefter benævnt "sociale fritidsaktiviteter")²:

Jeg nævner nu nogle måder, man kan anvende sin fritid på, og vil bede dig svare på, hvor ofte du normalt gør følgende? Hvor ofte...

- gør du gymnastik, dyrker sport, motionerer, går til dans?
- fisker du eller går på jagt?
- går du til fritidsundervisning, foredrag, studiekreds og lignende?
- kommer du i senior-/ældreklub (inkl. efterlønsklub, pensionistforening, dagcenter)?
- kommer du i en forening?
- går du til gudstjeneste/religiøs ceremoni eller til møde i menigheden?
- går du til teaterforestilling, filmforevisning, musikarrangement, på museum, udstilling og lignende?

Respondenterne har kunnet svare *dagligt, én eller flere gange om ugen, én eller flere gange om måneden, sjældent* eller *aldrig* til hvert af disse spørgsmål. I Figur X og X illustreres andelen, der deltog i hver af de sociale fritidsaktiviteter på mindst månedlig basis (dvs. der svarede enten *dagligt, én eller flere gange om ugen* eller *én eller flere gange om måneden* på hvert af de 7 spørgsmål om sociale fritidsaktiviteter) i 2012 og 2017 for hhv. personer, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet mellem de 2 år og jævnaldrende i almindelighed.

Det fremgår af Figur 1.1, at andelen, der deltager i diverse fritidsaktiviteter, stiger i sammenhæng med overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet. Især stiger andelen, der går til senior/ældreklub (fra 2 til 13 %) og fri-

¹ Med "ældre i almindelighed" menes respondenter i Ældredatabasens 4. og 5. bølge (indsamlet i hhv. 2012 og 2017), uanset beskæftigelsesstatus.

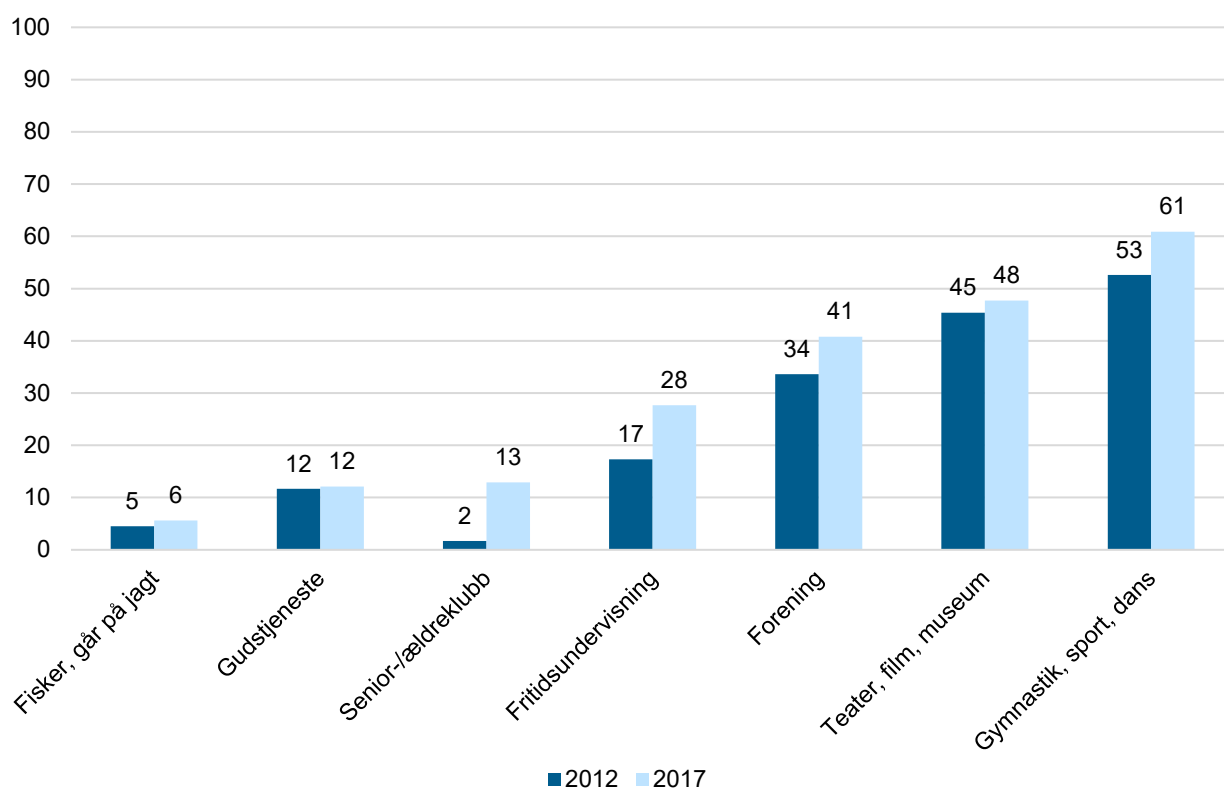
² Derudover er respondenterne blevet spurgt til et par fritidsaktiviteter, som i mindre grad har karakter af at være en social

aktivitet. Det drejer sig om følgende: *Hvor ofte ...: spadserer, går, traver, cykler du (min ½ time)? læser du aviser, ugeblade? læser du bøger? laver du håndarbejde/dyrker anden hobby?* Disse aktiviteter er ikke inkluderet i analyserne.

tidsundervisning (fra 17-28 %), men også andelen, der deltager i foreninger (fra 34 % til 41%) og går til gymnastik, sport eller dans (fra 53 % til 61 %), stiger i forbindelse med overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet. For disse fire aktiviteter er stigningen fra 2012 til

2017 desuden markant større blandt personer, der overgår til livet uden for arbejdsmarkedet end den tilsvarende stigning i befolkningen (se Figur 1.2). Det kan dermed konkluderes, at deltagelsen i sociale fritidsaktiviteter overordnet set stiger i forbindelse med overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet.

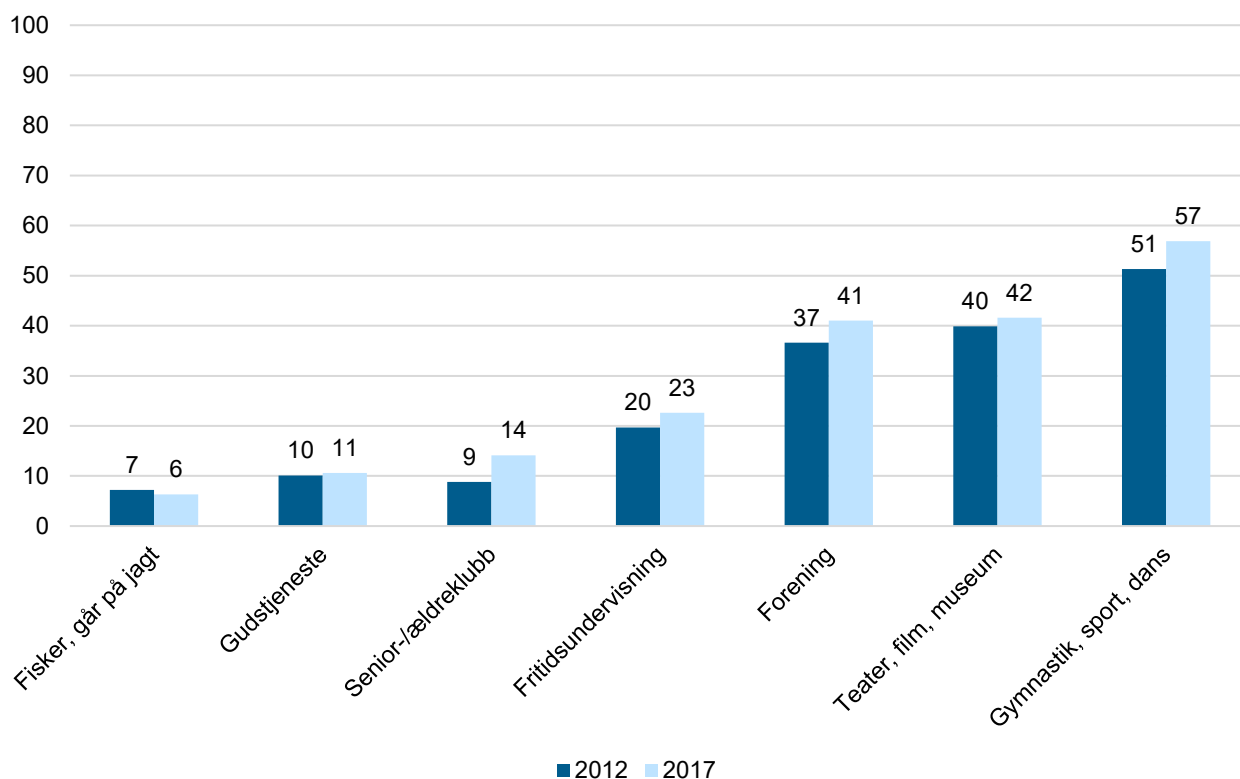
Figur 1.1 Ældre, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet fra 2012 til 2017, der deltager i diverse fritidsaktiviteter. 2012 og 2017. Procent.

Anm.: N = 929; 930. Figurens datagrundlag er respondenter i Ældredatabasen, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet fra 2012 til 2017 og er født i 1945, 1950 og 1955. Ændringen i andelen, der fisker, går til gudstjeneste eller til teater mv. er ikke statistisk signifikant.

Kilde: Ældredatabasens 4. og 5. bølge (indsamlet i 2012 og 2017).

Figur 1.2 Ældre i almindelighed¹, der deltager i diverse fritidsaktiviteter. 2012 og 2017. Procent.

Anm.: N = 5,385; 4.985. Figurens datagrundlag er respondenter i Ældredatabasen i hhv. 2012 og 2017, der er født i 1945, 1950 og 1955. Ændringen i andelen, der går til gudstjeneste, er ikke statistisk signifikant.

Note 1: Med "ældre i almindelighed" menes jævnaldrende respondenter i Ældredatabasens 4. og 5. bølge (indsamlet i hhv. 2012 og 2017), uanset beskæftigelsesstatus.

Kilde: Ældredatabasens 4. og 5. bølge (indsamlet i 2012 og 2017).

Betydningen af socioøkonomiske karakteristika for deltagelse i sociale fritidsaktiviteter

Det er muligt, at deltagelse i fritidsaktiviteter efter tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet hænger sammen med individets karakteristika, og at særlige grupper, fx borgere med færre økonomiske og sociale ressourcer, er mindre tilbøjelige til at deltage. For at undersøge denne hypotese er der estimeret en logistisk regressionsmodel. I modellen undersøges sandsynligheden for at deltage i mindst

én social fritidsaktivitet på (mindst) ugentlig basis i 2017 for respondenter, der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet. Cirka to tredjedele af respondenterne deltog i mindst én social fritidsaktivitet på (mindst) ugentlig basis, dvs. svarede enten *dagligt* eller *én eller flere gange om ugen* på spørgsmålet vedrørende deres deltagelse i de sociale fritidsaktiviteter defineret ovenfor.³

³ Blandt jævnaldrende i almindelighed (respondenter født i 1945, 1950 og 1955 uanset beskæftigelsesstatus) var andelen 63,9% i 2017. Den tilsvarende andel blandt jævnaldrende

der overgik til livet uden for arbejdsmarkedet fra 2012 til 2017 var 67,1%.

I rapporten Overgangen til livet uden for arbejdsmarkedet – opgørelser baseret på Ældre-databasen præsenteres marginaleffekter for statistisk signifikante variable i den logistiske regressionsmodel (se Tabel 7.1. i Amilon 2020:47-48). Resultaterne viser, at mænd har en lavere sandsynlighed for at deltage i sociale fritidsaktiviteter end kvinder. Forskellen er knap 13 procentpoint. Personer, der er fraskilte (-10 procentpoint) eller enker/enkemænd (-12 procentpoint) har ligeledes en lavere sandsynlighed for at deltage i fritidsaktiviteter end gifte.⁴

Den faktor, der har størst betydning for deltagelsen i sociale fritidsaktiviteter, er helbred: Sandsynligheden for at deltage i sociale fritidsaktiviteter på mindst ugentlig basis er godt 20 procentpoint lavere blandt personer, der har dårligt eller meget dårligt helbred end blandt personer, der har godt eller meget godt helbred.

Afslutningsvis er der en positiv sammenhæng mellem indkomst og deltagelse i sociale fritidsaktiviteter. Sandsynligheden for at deltage i mindst én social fritidsaktivitet er godt 12 procentpoint højere blandt personer i den øverste indkomstkvarantil end blandt personer i den laveste indkomstkvarantil.

Resultaterne viser dermed, at især mænd, fraskilte og enkemænd samt personer med dårligt helbred og lav indkomst har en markant lavere sandsynlighed for at deltage i sociale fritidsaktiviteter end hhv. kvinder, gifte, personer med godt helbred og personer med en høj indkomst.

⁴ Interaktionsvariable mellem køn og civilstatus er *ikke* signifikant associerede med sandsynligheden for at deltage i sociale fritidsaktiviteter (ej vist).